

UCHWAŁA NR XIII/152/2016
RADY MIEJSKIEJ W SUSZ

z dnia 31 marca 2016

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Na podstawie art. 18 ust. 1 i ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1515 z późn. zm¹.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) Rada Miejska w Suszu uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się "Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie", stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

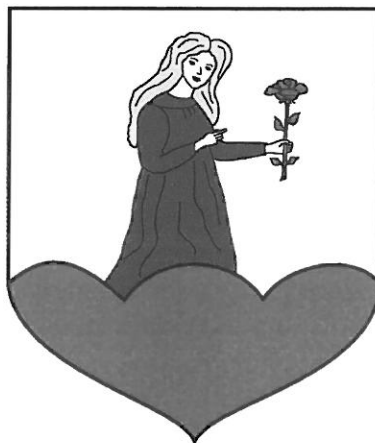
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Susza.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Zbigniew Skolmowski

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1890

Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	3
II. Podstawa prawna	3
III. Diagnoza środowiska	4
IV. Cele i zadania Programu	6
V. Realizacja i metody działania	7
VI. Przewidywane efekty działań wynikające z realizacji Programu	9
VII. Realizatorzy Programu	9
VIII. Źródło finansowania	10
IX. Monitorowanie	11
X. Zakończenie	12

I. Wstęp

Zjawisko przemocy w rodzinie definiowane jest przez art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Mówi on, że przemoc w rodzinie to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające dobra lub prawa osobiste członka rodziny lub innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem, które występuje powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu, zakładzie pracy, szkole, środkach masowego przekazu i w rodzinie. Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe. Daje o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej. Najbardziej jednak niepokojące jest to, że „... przemoc rodzi przemoc, tworząc swoistą spiralę przemocy, obejmującą coraz to nowe generacje pokoleń”. Wśród wielu zatrważających zjawisk obserwujemy jeszcze jedno – przemoc staje się towarem sprzedawanym w licznych programach telewizyjnych, główną atrakcją filmów czy gier komputerowych. Ma swojego „odbiorcę” wśród niemal wszystkich grup wiekowych. Przemoc stała się zatem swoistym rodzajem rozrywki, zabawy. Choć przemoc, agresja jako forma zachowań społecznych istniała od zarania dziejów we wszystkich kulturach i religiach, to właśnie obecnie obserwujemy zjawisko swoistego rozkwitu, eskalacji przemocy, a jednocześnie wzrastającego nią zainteresowania. Niniejszy Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 powstał w oparciu o literaturę przedmiotu podejmującego problem oraz zapisy ustaw i programów. Dokument jest zbieżny z celami i kierunkami działań zawartymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Susz na lata 2014-2020.

II. Podstawa prawna

- *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej* z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.). Rozdział drugi pt. „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na

ich straży władze publiczne przyznając obywatelowi prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

- *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (t.j. Dz.U. z 2015 r. , poz.1286 ze zm.),
- *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1390),
- *Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* (t.j. Dz.U z 2015 r. poz.163 ze zm.).

III. Diagnoza zjawiska

Rodzina stanowi wspólnotę osób, która jest podstawową formą życia indywidualnego i społecznego. To ona należy do pierwszego środowiska dającego człowiekowi możliwość wszechstronnego rozwoju, zaspokajania jego wielu potrzeb i wprowadzania go w świat wartości i norm społecznych. Identyfikując się z nią, człowiek współtworzy i przejmuje kultywowane w rodzinie poglądy, postawy, wzory zachowania i postępowania. To, czego uczymy się w rodzinie, pozostaje na całe życie. Kontakty z najbliższymi osobami z rodziny odgrywają istotną rolę w kształtowaniu osobowości człowieka. Dobrze funkcjonująca rodzina zaspokaja potrzeby swoich dzieci, jak żadna inna grupa społeczna nie jest w stanie zaspokoić. Dzieje się tak dlatego, że środowisko rodzinne stanowi źródło miłości i akceptacji, daje poczucie bezpieczeństwa poprzez spójność wewnętrzną i obecność osób, na które można liczyć.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrz rodziny ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi. Przemoc domowa może być zarówno przyczyną jak i skutkiem dysfunkcji w rodzinie. Jest poważnym problemem społecznym, bo niszczy od środka nie tylko rodzinę, ale i przyczynia się do kryzysu społecznego, gdyż jest czynnikiem wzmacniającym występowanie patologii społecznych (uzależnień, wzrost liczby pacjentów służby zdrowia, spadek wydajności osób w wieku produkcyjnym, itd.). Istotą problemów społecznych jest to, że podlegają one wielorakim i złożonym powiązaniom pomiędzy sobą. Zaistnienie jednego

z nich może wywołać w przyszłości kolejne.

Kontakt z sytuacją przemocy w rodzinie jest zwykle trudnym doświadczeniem. Pomocne w rozwiązywaniu często trudnych i skomplikowanych problemów rodziny doświadczającej przemocy, jest działanie interdyscyplinarne specjalistów różnych dziedzin. Strategia pomocy takiej rodzinie może zostać wypracowana we współdziałaniu z lekarzem, pracownikiem socjalnym, psychologiem, policjantem, kuratorem sądowym i innymi specjalistami. Pomoc rodzinie doświadczającej przemocy wymaga zintegrowanych wysiłków wielu specjalistów, budowania interdyscyplinarnych zespołów oraz ciągłego uwrażliwiania społeczeństwa. Stworzenie wspólnej płaszczyzny pracy dla przedstawicieli różnych instytucji i organizacji zajmujących się pomocą rodzinie borykającej się z przemocą niezwykle podnosi efektywność ich pracy, łagodzi bariery komunikacyjne oraz umacnia społeczne zaufanie w ich kompetencje. Rolą takiego zespołu jest zaplanowanie, skoordynowanie i usystematyzowanie działań pomocowych dla konkretnej rodziny. Każdy z członków zespołu ma ugruntowaną pozycję w swoim środowisku zawodowym oraz wystarczające kompetencje, by być animatorem działań podejmowanych w zakresie pomocy. Zespołowe planowanie działań odciąża członków zespołu od jednostkowej odpowiedzialności moralnej za podejmowane decyzje, i nawet, jeżeli zespół musi podjąć drastyczne decyzje o ingerencji sądowej i prokuratorskiej, będą to decyzje lepiej wyważone i udokumentowane.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społeczeństwa, dostarczając wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemami. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy.

Z badań przeprowadzonych do sporządzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Susz na lata 2014-2020 wynika, że jednym z dominujących problemów na terenie gminy jest bezrobocie, które w krótkim okresie czasu może prowadzić do wystąpienia zjawiska ubóstwa. To z kolei w powiązaniu z bezrobociem i brakiem perspektyw na poprawę sytuacji do alkoholizmu. Alkoholizm natomiast może prowadzić do przemocy w rodzinie. Spatologizowana rodzina nie jest w stanie przekazać pozytywnych wzorców, co w konsekwencji prowadzi do pojawienia się następnych pokoleń, podatnych na patologie.

W ujawnionych przypadkach przemocy w rodzinie lub w przypadku uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie występuje przemoc, prowadzona jest tzw. procedura "Niebieskiej Karty". Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, policji, oświaty, służby zdrowia, GKRPA,

organizacji pozarządowych. Działania te koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Tabela. Liczba Niebieskich Kart w latach 2013 - 2015

Rok	Liczba Niebieskich Kart	Liczba sprawców przemocy	Liczba rodzin dotkniętych przemocą	Liczba ofiar przemocy w rodzinie
2013	34	23	23	26
2014	91	74	75	98
2015	107	73	72	90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Wzrost świadomości społecznej oraz rozpowszechnienie informacji o instytucjach udzielających pomocy ofiarom przemocy powoduje zwiększenie ilości procedur „Niebieskiej Karty”.

IV. Cele i zadania Programu.

Celem stworzenia Programu jest wprowadzenie szeregu działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców. Program skierowany jest do ogółu mieszkańców Gminy Susz, w tym szczególnie do osób doznających przemocy, osób stosujących przemoc w rodzinie, a także świadków przemocy. Program określa wachlarz zaplanowanych działań, których celem jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych lub uwikłanych w zjawisko przemocy domowej, angażuje wiele służb, instytucji, organizacji do odpowiedzialności za ich realizację.

Główne cele programu

- Wspieranie i pomoc ofiarom przemocy w rodzinie w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej i przerwaniu cyklu przemocy.
- Szybkie i skuteczne działania skierowane wobec sprawców przemocy w rodzinie.

- Stworzenie oferty pomocowej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- Profilaktyka przemocy.

Cele szczegółowe

- Zmiana postaw mieszkańców wobec przemocy w rodzinie.
- Wzrost liczby przeszkolonych osób przygotowanych do pomagania rodzinie z problemem przemocy.
- Spadek liczby przypadków przemocy.
- Stała edukacja środowiska lokalnego poprzez: ulotki, broszury, udział w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy w rodzinie itp.

Zadania i czas realizacji zadań

- W programie zostały zawarte zadania będące kontynuacją działań założonych w poprzednim programie, a także nowe wyzwania zgodne z zasadą realizmu i możliwości Gminy Susz. Zadania te w większości mają charakter zadań stałych, czyli takich, które są w stanie wejść w zakres indywidualnego planu pomocy rodzinie uwikłanej w przemoc.
- Czas realizacji zadań wyznaczony został na okres pięciu lat.

V. Realizacja i metody działania

Realizatorem Programu jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suszu. Za realizację poszczególnych zadań natomiast odpowiedzialne są instytucje i organizacje wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego. Aby zrealizować postulaty interdyscyplinarności i kompleksowości programu zakłada się współpracę z wymiarem sprawiedliwości, jednostkami służby zdrowia, placówkami oświatowymi, policją itd.

Program realizowany będzie od dnia jego uchwalenia do 2020 roku.

Metody działania:

- Natychmiastowe podejmowanie interwencji powstrzymujących przemoc; wspólne wizyty z policją w środowisku.
- Prowadzenie rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie.

- Stworzenie warunków umożliwiających pracę grupy wsparcia dla ofiar doświadczających przemocy.
- Udzielanie wsparcia medycznego, prawnego, psychologicznego i socjalnego ofiarom przemocy - kierowanie pokrzywdzonych do specjalistów.
- Stosowanie procedury „Niebieska Karta”, zawiadamianie prokuratury lub policji i składanie wniosków o podjęcie stosownych działań.
- Zwiększenie skuteczności i dostępności do terapii dla osób doznających przemocy w rodzinie.
- Udzielanie pomocy w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, w tym również pracy socjalnej dla osób i rodzin dotkniętych przemocą.
- Zabezpieczenie wsparcia dla osób w ramach interwencji oraz potrzebującym pomoc w znalezieniu bezpiecznego schronienia.
- Analiza dokumentów składanych do GKRPA o leczenie odwykowe oraz wywiadów środowiskowych pod kątem informacji o przemocy domowej.
- Wyciąganie własnych wniosków dotyczących przemocy domowej i kompletowanie dokumentacji potwierdzającej występowanie tego zjawiska (adnotacje służbowe).
- Systematyczna edukacja środowiska lokalnego na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- Rozpowszechnianie broszur, ulotek tematycznych, zamieszczanie informacji o możliwościach i miejscach uzyskania pomocy na tablicach informacyjnych i stronie internetowej.
- Organizowanie tematycznych spotkań w szkołach i w środowisku lokalnym, prowadzonych przez specjalistów zorientowanych w problematyce przemocy domowej.
- Aktywizowanie najbliższego otoczenia.
- Włączenie osób bliskich, krewnych, sąsiadów, przyjaciół i innych do wspólnego rozwiązywania problemów sytuacji kryzysowych.
- Otaczanie wsparciem osób pokrzywdzonych, organizowanie wolnego czasu, wypoczynku letniego i zimowego dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą.
- Rozpowszechnianie w lokalnym środowisku programów profilaktycznych.

- Podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie.
- Podejmowanie innych działań nie ujętych w programie, mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

VI. Przewidywane efekty działań wynikających z realizacji Programu

Zakłada się, że osiągnięte zostaną następujące rezultaty:

- zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy,
- spadek liczby rodzin, w których wielokrotnie są podejmowane interwencje, zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy poprzez upowszechnianie informacji przydatnych osobom uwikłanym w przemoc,
- zwiększenie wrażliwości społecznej i zaangażowania społeczeństwa w przeciwdziałanie przemocy,
- większa ochrona osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych i nieletnich przed przemocą domową,
- zmiana postaw mieszkańców gminy Susz wobec zjawiska przemocy domowej,
- zwiększenie kompetencji służb, instytucji i organizacji zajmujących się przemocą,
- wzrost liczby przeszkolonych osób z zakresu udzielania pomocy osobom i rodzinom, u których występuje przemoc.

VII. Realizatorzy Programu

1. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suszu,
2. Urząd Miejski w Suszu,
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suszu,
4. Szkoły z terenu gminy i miasta Susz,
5. Komisariat Policji w Suszu,
6. NZOZ MEDYK w Suszu,
7. NZOZ UNIMED w Suszu,
8. Organizacje pozarządowe.

Współpraca z instytucjami i osobami

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Iławie,
- Sąd Rejonowy w Iławie,
- kuratorzy zawodowi,
- pracownicy socjalni,
- lekarze i pielęgniarki,
- dyrektorzy, nauczyciele i pedagodzy pracujący w szkołach,
- poradnie leczenia uzależnień,
- policja,
- Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Iławie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Iławie.

Koalicję do spraw przeciwdziałania przemocy należy budować poprzez angażowanie przedstawicieli instytucji tworzących Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Susz.

W skład zespołu włączeni są:

- przedstawiciele Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suszu
- przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedstawiciele oświaty z terenu gminy Susz,
- przedstawiciele służby zdrowia z terenu gminy Susz,
- przedstawiciele Posterunku Policji gminy Susz,
- przedstawiciel Kuratorskiej Służby Sadowej w Iławie

Praca w zespole przynosi korzyści, ponieważ członkowie Zespołu zapoznają się z różnymi punktami widzenia problemu, gdyż każda służba ma swoją specyfikę, dlatego klient jak i jego rodzina ma szansę otrzymać pomoc kompleksową.

VIII. Źródło finansowania

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2016-2020 są środki własne gminy, w tym wpływy za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środki z budżetu państwa przeznaczone na realizację Programu.

IX. Monitorowanie

Monitorowanie programu będzie prowadził Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suszu na podstawie zebranych informacji, przekazywanych przez jednostki uczestniczące w realizacji.

Wskaźniki osiągnięcia celów będą mierzone systematycznie w okresach rocznych zgodnie z tabelą poniżej. Ostateczne efekty realizacji programu zostaną podsumowane, po zakończeniu przewidzianego okresu jego realizacji.

Tabela. Monitorowanie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Działanie	Rezultat
Liczba zorganizowanych interdyscyplinarnych szkoleń, porad, spotkań	Liczba osób/ podmiotów uczestniczących w interdyscyplinarnych szkoleniach, poradach, spotkaniach
Liczba zorganizowanych tematycznie spotkań w środowiskach lokalnych prowadzonych przez specjalistów zorientowanych w problematyce przemocy domowej	Liczba osób/ podmiotów uczestniczących w tematycznych spotkaniach w środowiskach lokalnych prowadzonych przez specjalistów
Liczba podmiotów oferujących pomoc rodzinie, gdzie występuje przemoc	Liczba osób korzystających z oferowanej pomocy
Liczba działań doskonalących jakość udzielanej pomocy	Liczba osób/ podmiotów doskonalących jakość udzielanej pomocy
Liczba podmiotów stosujących procedurę „Niebieskiej Karty” jako ważnego elementu profesjonalnego systemu przeciwdziałania przemocy w środowisku lokalnym	Liczba osób, którym założono Niebieskie Karty
Liczba wykrytych przypadków przemocy stosowanej wobec dzieci	Liczba małoletnich osób doświadczających przemocy
Liczba przeprowadzanych kampanii społecznych, informacyjnych o tematyce przemocy domowej	Liczba podmiotów, które przeprowadziły kampanie społeczne, informacyjne o tematyce przemocy domowej i możliwościach uzyskania pomocy
Liczba opracowanych informatorów, ulotek, broszur, plakatów o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy w rodzinie Liczba zamieszczonych informacji o miejscach świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie na stronach internetowych	Liczba rozpowszechnionych w ogólnodostępnych miejscach publicznych informatorów, ulotek, broszur, plakatów o formach i zakresie pomocy świadczonej rodzinom w kryzysie

oraz w prasie lokalnej	
Liczba miejsc, gdzie można uzyskać bezpłatne porady prawne	Liczba osób korzystających z bezpłatnych porad prawnych
Liczba podmiotów prowadzących poradnictwo socjalne	Liczba osób korzystających z poradnictwa socjalnego
Liczba miejsc, gdzie prowadzone jest poradnictwo pedagogiczne w sprawach wychowawczych	Liczba osób korzystających z poradnictwa pedagogicznego w sprawach wychowawczych
Liczba programów edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach edukacyjno-informacyjnych

X. Zakończenie

Trudno jest jednoznacznie sprawdzić jak często i kto jest ofiara przemocy. Ofiary nie chcą rozmawiać na ten temat. Często problem zostaje w czterech ścianach w „zaczysku ogniska domowego”, które staje się piekłem.

Przemoc w rodzinie to zjawisko, które nigdy nie powinno mieć miejsca. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych człowieka, powodować cierpienia. Niestety przemoc w rodzinie występuje od zawsze i nigdy całkowicie nie zniknie. Nie oznacza to jednak, że nie należy podejmować działań mających na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Wręcz przeciwnie, trzeba każdego dnia podejmować wysiłek ukierunkowany na zapobieganie temu zjawisku i udzielać wsparcia tym, którym nie udało się tych przykrych doświadczeń uniknąć.

Opracowany Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Susz pozwoli na dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów. Jego celem jest pobudzenie do aktywności instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju społecznego gminy Susz. Osiągnięcie zawartych w Programie celów umożliwi dobra współpraca jednostek i podmiotów działających na rzecz osób i rodzin. Gminny Program nie jest dokumentem zamkniętym i może podlegać modyfikacjom w zależności od pojawiających się nowych potrzeb i możliwości.

PRZEWODNICZĄCY RADY

 Zbigniew Skolimowski